

IV. JURISPRUDENȚĂ ÎCCJ

RIL

• ABSTRACT

In relation to the activity of the High Court of Cassation and Justice (the Panel regarding the appeal in the interest of the law), several decisions on admission were ruled on in relation to: the Criminal Code, Law no. 263/2010 on the unitary system of public pensions and the Mining Law no. 85/2003, the Civil Code, Law no. 50/1991 authorising the execution of construction works, Law on cadastre and real estate advertising no. 7/1996, but also Law no. 255/2010 on the expropriation for a public utility cause, necessary to achieve objectives of national, county and local interest.

DECIZIA ÎCCJ (COMPLET RIL) NR. 13/2019 (M. OF. NR. 440/03.06.2019): LIPSA AUTORIZAȚIEI DE CONSTRUIRE CONSTITUIE UN IMPEDIMENT PENTRU RECUNOAȘTEREA JUDICIARĂ A DREPTULUI DE PROPRIETATE ASUPRA UNEI CONSTRUCȚII

De Redacția ProLege

Decizia ÎCCJ	Complet ÎCCJ	Acte normative	Articole	Sumar
Decizia ÎCCJ nr. 13/2019 (M. Of. nr. 440 din 3 iunie)	Complet RIL	Codul civil din 1864	Art. 492	Lipsa autorizației de construire sau nerespectarea prevederilor sale, precum și lipsa procesului-verbal de recepție la terminarea lucrărilor constituie
		NCC	Art. 577 alin. (2), art. 579 alin. (1)	
		Legea nr. 50/1991 privind	Art. 37 alin. (5)	

2019)		autorizarea executării lucrărilor de construcții		impedimente pentru recunoașterea pe cale judiciară, în cadrul acțiunii în constatare, a dreptului de proprietate asupra unei construcții realizate de către proprietarul terenului, cu materiale proprii.
		Legea cadastrului și a publicității imobiliare nr. 7/1996	Art. 37 alin. (1)	

În M. Of. nr. 440 din 3 iunie 2019 s-a publicat Decizia nr. 13/2019 a Înaltei Curți prin care s-a dezbătut recursul în interesul legii referitor la **interpretarea și aplicarea art. 492 din Codul civil din 1864, art. 579 alin. (1), art. 577 alin. (2) din Codul civil, art. 37 alin. (5) din Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții și art. 37 alin. (1) din Legea cadastrului și a publicității imobiliare nr. 7/1996.**

Astfel, Înalta Curte a stabilit că în interpretarea respectivelor dispoziții, **lipsa autorizației de construire sau nerespectarea prevederilor acesteia, precum și lipsa procesului-verbal de recepție la terminarea lucrărilor constituie impedimente pentru recunoașterea pe cale judiciară, în cadrul acțiunii în constatare, a dreptului de proprietate asupra unei construcții realizate de către proprietarul terenului, cu materiale proprii.**

Obiectul recursului în interesul legii

Art. 492 din Codul civil din 1864

„Art. 492

Orice construcție, plantație sau lucru făcut în pământ sau asupra pământului, sunt prezumate a fi făcute de către proprietarul aceluia pământ cu cheltuiala sa și ca sunt ale lui, până ce se dovedește din contra” .

Art. 577 („Dobândirea lucrării de către proprietarul imobilului”) alin. (2) și art. 579 („Prezumțiile în favoarea proprietarului imobilului”) alin. (1) din NCC

„Art. 577 – Dobândirea lucrării de către proprietarul imobilului

(...)

(2) Când lucrarea este realizată de proprietarul imobilului cu materialele sale sau cu materialele altuia, dreptul de proprietate asupra lucrării se naște în favoarea proprietarului imobilului din momentul începerii lucrării, pe măsura realizării ei, dacă prin lege sau act juridic nu se prevede altfel.

(...)

Art. 579 – Presumțiile în favoarea proprietarului imobilului

(1) Orice lucrare este prezumată a fi făcută de proprietarul imobilului, cu cheltuiala sa și că este a lui, până la proba contrară”.

Art. 37 alin. (5) din Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții

„(5) Construcțiile executate fără autorizație de construire sau cu nerespectarea prevederilor acesteia, precum și cele care nu au efectuată recepția la terminarea lucrărilor, potrivit legii, nu se consideră finalizate”.

Art. 37 alin. (1) din Legea cadastrului și a publicității imobiliare nr. 7/1996

„(1) Dreptul de proprietate asupra construcțiilor se înscrie în cartea funciară în baza unui certificat de atestare eliberat de autoritatea locală emitentă a autorizației de construire, care să confirme că edificarea construcțiilor s-a efectuat conform autorizației de construire și că există proces-verbal de recepție la terminarea lucrărilor, precum și a celorlalte dispoziții legale în materie și a unei documentații cadastrale”.

Examenul jurisprudențial

Într-o primă orientare jurisprudențială s-a considerat că dispozițiile art. 37 alin. (5) din Legea nr. 50/1991 se opun la admiterea unei acțiuni prin care se solicită constatarea dobândirii dreptului de proprietate prin efectul accesunii imobiliare artificiale asupra unei construcții edificate fără autorizație de construire.

În cea de-a doua orientare jurisprudențială s-a arătat că dispozițiile art. 37 alin. (5) din Legea nr. 50/1991 nu constituie un impediment la dobândirea dreptului de proprietate asupra construcției prin efectul accesunii imobiliare artificiale, deoarece dispozițiile art. 577 din Codul civil nu instituie doar o prezumție relativă, ci și un mod de dobândire a proprietății, în virtutea reglementării legale a accesunii imobiliare, proprietarul terenului devenind proprietarul construcției, prin faptul edificării construcției, cu materialele sale, pe terenul proprietatea sa.

Opinia procurorului general al PÎCCJ

Procurorul general consideră că prima orientare jurisprudențială este în litera și spiritul legii.

Opinia judecătorilor-raportori

Constatând îndeplinite condițiile privind admisibilitatea recursului în interesul legii, judecătorii-raportori au întocmit două rapoarte.

Astfel, un judecător-raportor a apreciat că dispozițiile art. 37 alin. (5) din Legea nr. 50/1991 nu constituie un impediment legal la dobândirea dreptului de proprietate asupra construcției prin efectul accesunii imobiliare artificiale.

Ceilalți judecători-raportori au opinat că, în interpretarea și aplicarea art. 492 din Codul civil din 1864, art. 579 alin. (1), art. 577 alin. (2) din Codul civil din 2009, art. 37 alin. (2), (5) și (6) din Legea nr. 50/1991 și art. 37 alin. (1) din Legea nr. 7/1996, lipsa autorizației de construire constituie un impediment pentru recunoașterea pe cale judiciară, în cadrul acțiunii în constatare, a dreptului de proprietate asupra unei construcții realizate după 1 august 2001, de către proprietarul terenului, cu materiale proprii.

Decizia ÎCCJ (Complet RIL) nr. 13/2019

Prin Decizia nr. 13/2019, ÎCCJ (Complet RIL) *a admis* recursul în interesul legii promovat de Colegiul de conducere al Curții de Apel București și, cu privire la interpretarea și aplicarea art. 492 din Codul civil din 1864, art. 579 alin. (1), art. 577 alin. (2) din Codul civil, art. 37 alin. (5) din Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, republicată, cu modificările și completările ulterioare și art. 37 alin. (1) din Legea cadastrului și a publicității imobiliare nr. 7/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare, a stabilit că: „lipsa autorizației de construire sau nerespectarea prevederilor acesteia, precum și lipsa procesului-verbal de recepție la terminarea lucrărilor constituie impedimente pentru recunoașterea pe cale judiciară, în cadrul acțiunii în constatare, a dreptului de proprietate asupra unei construcții realizate de către proprietarul terenului, cu materiale proprii”.

**DECIZIA ÎCCJ (COMPLET RIL) NR. 9/2019
(M. OF. NR. 459/07.06.2019): ART. 30 ALIN. (1) LIT. A)
DIN LEGEA NR. 263/2010 PRIVIND SISTEMUL UNITAR
DE PENSII PUBLICE ȘI ART. 3 PCT. 1
DIN LEGEA MINELOR NR. 85/2003**

De Redacția ProLege

Decizia ÎCCJ	Complet ÎCCJ	Acte normative	Articole	Sumar
Decizia ÎCCJ nr. 9/2019 (M. Of. nr. 459 din 7 iunie 2019)	Complet RIL	Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice	Art. 30 alin. (1) lit. a)	Activitatea desfășurată în cadrul unităților de prospecțiuni geologice sau de exploatare în subteran nu poate fi considerată activitate desfășurată în „unitate minieră” și încadrată în condiții speciale de muncă.
		Legea minelor nr. 85/2003	Art. 3 pct. 1	

În M. Of nr. 459 din 7 iunie 2019, s-a publicat Decizia ÎCCJ nr. 9/2019 prin care s-a dezbătut interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 30 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice și art. 3 pct. 1 din Legea minelor nr. 85/2003.

Astfel, Înalta Curte a stabilit că în interpretarea respectivelor dispoziții, activitatea desfășurată în cadrul unităților de prospecțiuni geologice sau de exploatare în subteran nu poate fi considerată activitate desfășurată în „unitate minieră” și încadrată în condiții speciale de muncă.

Obiectul recursului în interesul legii

Art. 30 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice

„(1) În sensul prezentei legi, locurile de muncă în condiții speciale sunt cele din:

a) unitățile miniere, pentru personalul care își desfășoară activitatea în subteran cel puțin 50% din timpul normal de muncă în luna respectivă;”.

Art. 3 pct. 1 din Legea minelor nr. 85/2003

„În înțelesul prezentei legi, termenii folosiți se definesc după cum urmează:

1. *activitate minieră – ansamblul de lucrări privind prospecțiunea, explorarea, dezvoltarea, exploatarea, prepararea/prelucrarea, concentrarea, comercializarea produselor miniere, conservarea și închiderea minelor, inclusiv lucrările aferente de refacere și reabilitare a mediului;*”.

Punctul de vedere al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a apreciat că activitățile desfășurate în cadrul unităților care au ca obiect efectuarea de prospecțiuni și exploatarea în subteran pot fi încadrate ca activități desfășurate în condiții speciale de muncă, prevăzute de art. 30 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice.

Cu alte cuvinte, reducerea vârstei de pensionare are ca fundament tocmai motive ce țin de gradul de pericol și riscurile deosebite la care sunt supuși angajații pe durata desfășurării activității.

Jurisprudența CCR

În jurisprudența Curții Constituționale au fost identificate următoarele decizii care prezintă relevanță în dezlegarea problemei de drept actuale:

- Decizia nr. 686 din 2 noiembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I;
- Decizia nr. 272 din 28 martie 2018, nr. 680 din 2 noiembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I;
- Decizia nr. 90 din 30 ianuarie 2018 și Decizia nr. 655 din 30 octombrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 52 din 21 ianuarie 2019.

Jurisprudența relevantă a Înaltei Curți de Casație și Justiție

Cu privire la acest capitol, ÎCCJ s-a mai pronunțat în următoarele spețe:

- Decizia nr. 12 din 23 mai 2016;
- Decizia nr. 14 din 23 mai 2016.

Raportul asupra recursului în interesul legii

Raportul analizează sesizarea, apreciind că s-a făcut dovada existenței unei jurisprudențe neunitare referitoare la problema de drept ce constituie obiectul recursului în interesul legii și că autorul sesizării este legitimat procesual.

În ceea ce privește fondul problemei de drept supuse dezbaterii, prin raport se apreciază că, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 30 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 263/2010 și art. 3 pct. 1 din Legea minelor nr. 85/2003, activitatea

desfășurată în cadrul unităților de prospecțiuni geologice sau de exploatare în subteran nu poate fi considerată activitate desfășurată în „unitate minieră” și încadrată în condiții speciale de muncă.

Decizia ÎCCJ (Complet RIL) nr. 9/2019

Prin **Decizia nr. 9/2019**, ÎCCJ (Complet RIL) *a admis* recursul în interesul legii formulat de Avocatul Poporului și a stabilit că **„în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 30 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, și art. 3 pct. 1 din Legea minelor nr. 85/2003, cu modificările și completările ulterioare, activitatea desfășurată în cadrul unităților de prospecțiuni geologice sau de exploatare în subteran nu poate fi considerată activitate desfășurată în „unitate minieră” și încadrată în condiții speciale de muncă”**.

**DECIZIA ÎCCJ (COMPLET RIL) NR. 14/2019
(M. OF. NR. 476/11.06.2019): ART. 22 ALIN. (1)
DIN LEGEA NR. 255/2010 - COMPETENȚA INSTANȚEI
DE A SOLUȚIONA ACȚIUNEA PRIN CARE EXPROPRIATUL
CONTESTĂ DESPĂGUBIRILE ESTIMATE ȘI SOLICITĂ
STABILIREA ACESTORA**

De Redacția ProLege

Decizia ÎCCJ	Complet ÎCCJ	Act normativ	Articol	Sumar
Decizia nr. 14/2019 (M. Of. nr. 476 din 11 iunie 2019)	Complet RIL	Legea nr. 255/2010 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, necesară realizării unor obiective de interes național, județean și local	Art. 22 alin. (1)	Instanța este competentă să soluționeze atât contestația formulată împotriva hotărârii de stabilire a cuantumului despăgubirii, cât și acțiunea prin care expropriatul contestă despăgubirile estimate și solicită atât stabilirea acestora de către instanță, cât și obligarea expropriatorului la plată, ulterior emiterii deciziei de expropriere și consemnării sumelor aferente despăgubirilor, în cazul lipsei nejustificate a acestei hotărâri.

În M. Of. nr. 476 din 11 iunie 2019, s-a publicat **Decizia ÎCCJ (Complet RIL) nr. 14/2019** referitoare la **interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 22 alin. (1) din Legea nr. 255/2010 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, necesară realizării unor obiective de interes național, județean și local.**

Astfel, Înalta Curte a stabilit că în interpretarea și aplicarea respectivelor dispoziții, instanța de judecată este competentă să soluționeze nu numai contestația formulată împotriva hotărârii de stabilire a cuantumului despăgubirii, ci și acțiunea prin care expropriatul contestă despăgubirile estimate și solicită atât stabilirea acestora de către instanță, cât și obligarea expropriatorului la plată, ulterior emiterii deciziei de expropriere și consemnării sumelor aferente despăgubirilor, în cazul lipsei nejustificate a acestei hotărâri.

Obiectul recursului în interesul legii

Art. 22 alin. (1) din Legea nr. 255/2010 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, necesară realizării unor obiective de interes național, județean și local

„(1) Expropriatul nemulțumit de cuantumul despăgubirii prevăzute la art. 19 se poate adresa instanței judecătorești competente în termenul general de prescripție, care curge de la data la care i-a fost comunicată hotărârea de stabilire a cuantumului despăgubirii, sub sancțiunea decăderii, fără a putea contesta transferul dreptului de proprietate către expropriator asupra imobilului supus exproprierii, iar exercitarea căilor de atac nu suspendă efectele hotărârii de stabilire a cuantumului despăgubirii și transferului dreptului de proprietate”.

Jurisprudența instanțelor naționale în materie

În ceea ce privește modul în care instanțele judecătorești au înțeles să interpreteze și să aplice dispozițiile ce formează obiectul recursului în interesul legii, se remarcă existența **practicii neunitare**, sens în care au fost identificate **două orientări jurisprudențiale divergente**, astfel:

- potrivit **unei opinii, o acțiune prin intermediul căreia se critică cuantumul estimativ al despăgubirilor este inadmisibilă sau prematură**, hotărârea de stabilire a despăgubirilor individuale prevăzută de art. 20 din Legea nr. 255/2010 marcând momentul deschiderii dreptului expropriatului de a contesta suma acordată cu titlu de despăgubiri, neputându-se contesta despăgubirile estimative;

- conform **celelalte două orientări, astfel de acțiuni sunt admisibile, chiar dacă nu s-au epuizat etapele exproprierii și nu s-a emis hotărârea definitivă de stabilire a despăgubirilor**. Astfel, potrivit art. 20 din Legea nr. 255/2010, expropriatorul are obligația de a emite o hotărâre individuală de stabilire a cuantumului despăgubirii, obligație neîndeplinită, deși a trecut mult timp de la data emiterii deciziei de expropriere.

Punctul de vedere al PÎCCJ

În opinia Procurorului general al PÎCCJ, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 5 alin. (1) și art. 9 alin. (1)-(2) și alin. (4) din Legea nr. 255/2010, **poate fi contestat quantumul despăgubirilor estimate de expropriator în etapa administrativă, iar persoanele expropriate pot solicita pe cale judecătorească stabilirea despăgubirilor individuale datorate de expropriator, anterior emiterii hotărârii prevăzute de art. 20 din Legea nr. 255/2010, atunci când neemiterea acestei hotărâri a fost cauzată de lipsa de diligență a expropriatorului, în derularea etapelor corespunzătoare fazei administrative a procedurii de expropriere.**

Astfel, situațiile premisă ale respectivei probleme de drept sunt similare celor asupra cărora ÎCCJ a statuat în precedent prin Decizia nr. XX din 19 martie 2007 și prin Decizia 12 din 14 mai 2018 a Completului competent să judece recursul în interesul legii.

Jurisprudența Curții Constituționale

La nivelul Curții Constituționale, nu a fost identificată jurisprudență relevantă în raport cu obiectul recursului în interesul legii.

Raportul asupra recursului în interesul legii

Potrivit raportului întocmit în cauză, s-a apreciat că s-a realizat că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate a recursului în interesul legii, cu propunerea reformulării problemei de drept, atât din perspectiva normei legale vizate, cât și din cea a jurisprudenței Înaltei Curți de Casație și Justiție, față de care s-a subliniat similaritatea – Decizia nr. XX din 19 martie 2007 a Secțiilor Unite.

Decizia ÎCCJ (Complet RIL) nr. 14/2019

Prin Decizia nr. 14/2019, ÎCCJ (Complet RIL) *a admis* recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov și, în consecință, a stabilit că: **„în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 22 alin. (1) din Legea nr. 255/2010 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, necesară realizării unor obiective de interes național, județean și local, cu modificările și completările ulterioare, instanța de judecată este competentă să soluționeze nu numai contestația formulată împotriva hotărârii de stabilire a quantumului despăgubirii, ci și acțiunea prin care expropriatul contestă despăgubirile estimate și solicită atât stabilirea acestora de către instanță, cât și obligarea expropriatorului la plată, ulterior emiterii deciziei de expropriere și consemnării sumelor aferente despăgubirilor, în cazul lipsei nejustificate a acestei hotărâri”.**

**DECIZIA ÎCCJ (COMPLET RIL) NR. 11/2019
(M. OF. NR. 477/12.06.2019): ART. 193 („LOVIREA SAU ALTE
VIOLENȚE”) RAP. LA ART. 199 („VIOLENȚA ÎN FAMILIE”)
ALIN. (1) DIN CODUL PENAL**

De Redacția ProLege

Decizia ÎCCJ	Complet ÎCCJ	Acte normative	Articole	Sumar
Decizia ÎCCJ nr. 11/2019	Complet RIL	Codul penal	- art. 193 - art. 199 alin. (1)	Pentru infracțiunea de lovire sau alte violențe săvârșită asupra unui membru de familie prevăzută de art. 193 raportat la art. 199 alin. (1) din Codul penal, atunci când acțiunea penală a fost pusă în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, încetarea procesului penal poate fi dispusă numai ca efect al retragerii

				plângerii prealabile și nu ca efect al împăcării.
--	--	--	--	--

În M. Of nr. 477 din 12 iunie 2019, s-a publicat **Decizia ÎCCJ (Complet DCD/C) nr. 11/2019** prin care s-a dezbătut **recursul în interesul legii** declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, referitor la *posibilitatea încetării procesului penal ca urmare a retragerii plângerii prealabile sau ca urmare a împăcării părților, pentru infracțiunea prevăzută de art. 193 raportat la art. 199 alin. (1) din Codul penal, atunci când acțiunea penală a fost pusă în mișcare prin plângerea prealabilă a persoanei vătămate.*

Astfel, Înalta Curte a stabilit că **pentru infracțiunea de lovire sau alte violențe săvârșită asupra unui membru de familie prevăzută de art. 193 raportat la art. 199 alin. (1) din Codul penal, atunci când acțiunea penală a fost pusă în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, încetarea procesului penal poate fi dispusă numai ca efect al retragerii plângerii prealabile și nu ca efect al împăcării.**

Obiectul recursului în interesul legii

Art. 193 („Lovirea sau alte violențe”) din Codul penal

„(1) Lovirea sau orice acte de violență cauzatoare de suferințe fizice se pedepsesc cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2) Fapta prin care se produc leziuni traumatiche sau este afectată sănătatea unei persoane, a cărei gravitate este evaluată prin zile de îngrijiri medicale de cel mult 90 de zile, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 5 ani sau cu amendă.

(3) Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.”

Art. 199 („Violența în familie”) alin. (1) din Codul penal

„(1) Dacă faptele prevăzute în art. 188, art. 189 și art. 193-195 sunt săvârșite asupra unui membru de familie, maximul special al pedepsei prevăzute de lege se majorează cu o pătrime.”

Jurisprudența Curții Constituționale a României

În jurisprudența Curții Constituționale au fost identificate următoarele decizii care prezintă relevanță în dezlegarea problemei de drept actuale:

- Decizia nr. 311 din 9 mai 2017;
- Decizia nr. 872/2018 din 11 februarie 2019;
- Decizia nr. 397/2016 din 15 iulie 2016;
- Decizia nr. 702 din 9 septembrie 2016;
- Decizia nr. 182 din 10 martie 2016.

Raportul asupra recursului în interesul legii

Referitor la chestiunea de drept ce face obiectul sesizării și care a fost soluționată diferit de instanțele judecătorești, prin raportul întocmit în cauză, judecătorul-raportor a considerat că pentru infracțiunea de lovire sau alte violențe săvârșită asupra unui membru de familie, prevăzută de art. 193 raportat la art. 199 alin. (1) din Codul penal, atunci când acțiunea penală a fost pusă în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, încetarea procesului penal poate fi dispusă numai ca efect al retragerii plângerii prealabile, și nu ca efect al împăcării.

Decizia ÎCCJ (Complet RIL) nr. 11/2019

Prin **Decizia nr. 11/2019**, ÎCCJ (Complet RIL) a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și a stabilit că: „**Pentru infracțiunea de lovire sau alte violențe săvârșită asupra unui membru de familie prevăzută de art. 193 raportat la art. 199 alin. (1) din Codul penal, atunci când acțiunea penală a fost pusă în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, încetarea procesului penal poate fi dispusă numai ca efect al retragerii plângerii prealabile și nu ca efect al împăcării**”.

HP

• ABSTRACT

Furthermore, in relation to the activity of the High Court of Cassation and Justice (the Panel regarding the settlement of certain legal matters), several decisions were published in relation to: The Old Criminal Code, the New Criminal Code, Law no. 303/2004 on the statute of judges and prosecutors, Law no. 304/2004 on judicial organisation.

DECIZIA ÎCCJ (COMPLET DCD/C) NR. 10/2019 (M. OF. NR. 470/10.06.2019): ART. 82 ALIN. (5) DIN LEGEA NR. 303/2004 PRIVIND STATUTUL JUDECĂTORILOR ȘI PROCURORILOR

De Redacția ProLege

Decizia ÎCCJ	Complet ÎCCJ	Act normativ	Articol	Sumar
Decizia nr. 10/2019 (M. Of nr. 470 din 10 iunie 2019)	Complet DCD/C	Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor	Art. 82 alin. (5)	Pentru acordarea pensiei de serviciu în baza dispozițiilor art. 82 alin. (5) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, la stabilirea condițiilor de vechime

				trebuie avută în vedere numai vechimea în funcțiile enumerate în cuprinsul acestui alineat, iar trimiterea la prevederile alin. (1) ale aceluiași articol se referă la perioada de cel puțin 25 de ani.
--	--	--	--	---

În M. Of nr. 470 din 10 iunie 2019, s-a publicat **Decizia ÎCCJ (Complet DCD/C) nr. 10/2019** prin care s-a dezbătut **interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 82 alin. (5) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor.**

Obiectul dezlegării chestiunii de drept

Art. 82 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor

„(1) Judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți de la Înalta Curte de Casație și Justiție, magistrații-asistenți de la Curtea Constituțională și personalul de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, precum și foștii judecători și procurori financiari și consilierii de conturi de la secția jurisdicțională care au exercitat aceste funcții la Curtea de Conturi, cu o vechime de cel puțin 25 de ani în funcția de judecător ori procuror, magistrat-asistent sau personal de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, precum și în funcția de judecător ori procuror financiar sau consilier de conturi de la secția jurisdicțională a Curții de Conturi se pot pensiona la cerere și pot beneficia, la împlinirea vârstei de 60 de ani, de pensie de serviciu, în cuantum de 80% din baza de calcul reprezentată de indemnizația de încadrare brută lunară sau de salariul de bază brut lunar, după caz, și sporurile avute în ultima lună de activitate înainte de data pensionării.

(...)

(5) Persoanele care îndeplinesc condițiile de vechime prevăzute la alin. (1) și (3) în funcția de judecător, procuror, magistrat-asistent sau personal de specialitate juridică asimilat judecătorilor, precum și în funcția de judecător ori procuror financiar sau consilier de conturi de la secția jurisdicțională a Curții de Conturi se pot pensiona și pot beneficia, la împlinirea vârstei de 60 de ani, de pensie de serviciu, chiar dacă la data pensionării au o altă ocupație. În acest caz,

pensia se stabilește dintr-o bază de calcul egală cu indemnizația de încadrare brută lunară pe care o are un judecător sau procuror în activitate, în condiții identice de funcție, vechime și grad al instanței sau parchetului, și sporurile, în procent, avute la data eliberării din funcție ori, după caz, cu salariul de bază brut lunar și sporurile avute în ultima lună de activitate înainte de data pensionării. De această pensie de serviciu pot beneficia numai persoanele care au fost eliberate din funcție din motive neimputabile”.

Jurisprudența relevantă a Înaltei Curți de Casație și Justiție

Cu privire la acest capitol, ÎCCJ s-a mai pronunțat în următoarele spețe:

- Decizia nr. 26 din 21 septembrie 2015, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept;
- Decizia nr. 70 din 16 octombrie 2017, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

Jurisprudența CCR

În jurisprudența Curții Constituționale au fost identificate următoarele decizii care prezintă relevanță în dezlegarea problemei de drept actuale:

- Decizia nr. 262 din 5 mai 2016;
- Decizia nr. 433 din 29 octombrie 2013;
- Decizia nr. 684 din 15 decembrie 2005;
- Decizia nr. 684 din 15 decembrie 2005.

Raportul asupra chestiunii de drept

Prin raportul întocmit în cauză, opinia judecătorilor-raportori asupra rezolvării de principiu a chestiunii de drept sesizate a fost că, pentru acordarea pensiei de serviciu în baza dispozițiilor art. 82 alin. (5) din Legea nr. 303/2004, la stabilirea condițiilor de vechime trebuie avută în vedere numai vechimea în funcțiile enumerate în cuprinsul acestui alineat, iar trimiterea la prevederile alin. (1) al aceluiași articol privește perioada de cel puțin 25 de ani.

Decizia ÎCCJ (Complet DCD/C) nr. 10/2019

Prin **Decizia nr. 10/2019, ÎCCJ (Complet DCD/C) a admis** sesizarea formulată de Curtea de Apel Constanța - Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

Înalta Curte a stabilit că, **pentru acordarea pensiei de serviciu în baza dispozițiilor art. 82 alin. (5) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, la stabilirea condițiilor de vechime trebuie avută în vedere numai vechimea în funcțiile enumerate în cuprinsul acestui alineat, iar trimiterea la prevederile alin. (1) ale aceluiași articol se referă la perioada de cel puțin**

25

de ani.

**DECIZIA ÎCCJ (COMPLET DCD/P) NR. 13/2019
(M. OF. NR. 479/12.06.2019): ART. 92
(„TERMENUL DE SUPRAVEGHERE”) DIN NCP -
TERMENUL DE SUPRAVEGHERE SE CALCULEAZĂ
DE LA DATA RĂMÂNERII DEFINITIVE A HOTĂRÂRII
PRIN CARE SE DISPUNE SUSPENDAREA
SUB SUPRAVEGHERE A EXECUTĂRII PEDEPSEI
PRINCIPALE REZULTANTE**

De Redacția ProLege

Decizia ÎCCJ	Complet ÎCCJ	Acte normative	Articole	Sumar
Decizia ÎCCJ nr. 13/2019	Complet DCD/P	NCP	Art. 92	În cazul anulării amânării aplicării unei pedepse, urmate de suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei principale rezultante, termenul de supraveghere, stabilit de art. 92 din Codul penal, se calculează de la data rămânerii definitive a hotărârii prin care se dispune suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei principale rezultante.

În M. Of nr. 479 din 12 iunie 2019, s-a publicat **Decizia ÎCCJ (Complet DCD/P) nr. 13/2019** prin care s-a dezbătut dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, între care și aceea referitoare **la data de la care se calculează termenul de supraveghere stabilit conform art. 92 din NCP în cazul anulării amânării aplicării unei pedepse, urmate de suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei principale rezultante.**

Astfel, Înalta Curte a stabilit că **în cazul anulării amânării aplicării unei pedepse, urmate de suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei princi-**

pale rezultante, termenul de supraveghere, stabilit potrivit dispozițiilor art. 92 din Codul penal, se calculează de la data rămânerii definitive a hotărârii prin care se dispune suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei principale rezultante.

Obiectul dezlegării chestiunii de drept

Art. 92 („Termenul de supraveghere”) din NCP

„(1) Durata suspendării executării pedepsei sub supraveghere constituie termen de supraveghere pentru condamnat și este cuprinsă între 2 și 4 ani, fără a putea fi însă mai mică decât durata pedepsei aplicate.

(2) Termenul de supraveghere se calculează de la data când hotărârea prin care s-a pronunțat suspendarea executării pedepsei sub supraveghere a rămas definitivă.

(3) Pe durata termenului de supraveghere condamnatul trebuie să respecte măsurile de supraveghere și să execute obligațiile ce îi revin, în condițiile stabilite de instanță” .

Jurisprudența relevantă a Înaltei Curți de Casație și Justiție

Privitor la acest aspect, din perspectiva deciziilor obligatorii, menite să asigure unificarea practicii judiciare, nu au fost identificate hotărâri judecătorești pronunțate de Înalta Curte – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală.

Jurisprudența Curții Constituționale a României

În jurisprudența Curții Constituționale nu au fost identificate decizii relevante în problema de drept analizată.

Raportul asupra chestiunii de drept supuse dezlegării

Judecătorul-raportor, după expunerea argumentelor juridice, a apreciat, pe de o parte, că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate a sesizării prevăzute de art. 475 din Codul de procedură penală, iar, pe de altă parte, că soluția dezlegării chestiunii de drept este în sensul că, în cazul anulării amânării aplicării unei pedepse, urmate de suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei principale rezultante, termenul de supraveghere, stabilit potrivit dispozițiilor art. 92 din Codul penal, se calculează de la data rămânerii definitive a hotărârii prin care se dispune suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei principale rezultante.

Decizia ÎCCJ (Complet DCD/P) nr. 13/2019

Prin **Decizia nr. 13/2019**, ÎCCJ (Complet DCD/P) a admis sesizarea Curții de Apel București, Secția I penală, în dosarul nr.2225/330/2018, pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile în vederea dezlegării de principiu a următoarei chestiuni de drept: **„în cazul anulării amânării aplicării unei pedepse, urmate de suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei principale rezultante, termenul de**

supraveghere, stabilit potrivit dispozițiilor art. 92 din Codul penal, se calculează de la data rămânerii definitive a hotărârii prin care anterior s-a dispus amânarea aplicării pedepsei sau de la data rămânerii definitive a hotărârii prin care se dispune suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei principale rezultante?”.

Astfel, Înalta Curte a stabilit că în cazul anulării amânării aplicării unei pedepse, urmate de suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei principale rezultante, termenul de supraveghere, stabilit potrivit dispozițiilor art. 92 din Codul penal, se calculează de la data rămânerii definitive a hotărârii prin care se dispune suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei principale rezultante.

**DECIZIA ÎCCJ (COMPLET DCD/P) NR. 12/2019
(M. OF. NR. 481/13.06.2019): ART. 81 DIN VECHIUL COD PENAL
- REGIMUL SUSPENDĂRII CONDIȚIONATE A EXECUTĂRII
PEDEPSEI, CA EFECT AL APLICĂRII LEGII PENALE
MAI FAVORABILE, SE MENȚINE ȘI DUPĂ INTRAREA
ÎN VIGOARE A NCP**

De Redacția ProLege

Decizia ÎCCJ	Complet ÎCCJ	Acte normative	Articole	Sumar
Decizia ÎCCJ nr. 12/2019	Complet DCD/P	Codul penal din 1969	Art. 81	Indiferent de felul pedepsei aplicate pentru infracțiunea săvârșită în cursul termenului de încercare, regimul suspendării condiționate a executării pedepsei aplicată în baza art. 81 din Codul penal din 1969, ca efect al aplicării legii penale mai favorabile, se menține și după intrarea în vigoare a Codului penal actual, inclusiv sub aspectul revocării sau anularii acesteia, fiind cel prevăzut de Codul penal din 1969.

În M. Of nr. 479 din 12 iunie 2019, s-a publicat **Decizia ÎCCJ (Complet DCD/P) nr. 12/2019** prin care s-a dezbătut dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, între care și aceea referitoare la **posibilitatea ca regimul suspendării**

condiționate a executării pedepsei, inclusiv sub aspectul revocării, să fie cel prevăzut de Codul penal din 1969, indiferent de felul pedepsei aplicate pentru infracțiunea săvârșită în cursul termenului de încercare, și în cazul în care suspendarea condiționată a executării pedepsei a fost dispusă după intrarea în vigoare a Codului penal actual, ca efect al aplicării legii penale mai favorabile.

Astfel, Înalta Curte a stabilit că indiferent de felul pedepsei aplicate pentru infracțiunea săvârșită în cursul termenului de încercare, regimul suspendării condiționate a executării pedepsei aplicată în baza art. 81 din Codul penal din 1969, ca efect al aplicării legii penale mai favorabile, se menține și după intrarea în vigoare a Codului penal actual, inclusiv sub aspectul revocării sau anulării acesteia, fiind cel prevăzut de Codul penal din 1969.

Obiectul dezlegării chestiunii de drept

Art. 81 („Condițiile de aplicare a suspendării condiționate”) din Codul penal din 1969

„Art. 81

Instanța poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate persoanei fizice pe o anumită durată, dacă sunt întrunite următoarele condiții:

a) pedeapsa aplicată este închisoarea de cel mult 3 ani sau amendă;

b) infractorul nu a mai fost condamnat anterior la pedeapsa închisorii mai mare de 6 luni, afară de cazul când condamnarea intră în vreunul dintre cazurile prevăzute în art. 38;

c) se apreciază că scopul pedepsei poate fi atins chiar fără executarea acesteia.

Suspendarea condiționată a executării pedepsei poate fi acordată și în caz de concurs de infracțiuni, dacă pedeapsa aplicată este închisoarea de cel mult 2 ani și sunt întrunite condițiile prevăzute în alin. 1 lit. b) și c).

Suspendarea condiționată a executării pedepsei nu atrage suspendarea executării măsurilor de siguranță și a obligațiilor civile prevăzute în hotărârea de condamnare.

Suspendarea condiționată a executării pedepsei trebuie motivată” .

Jurisprudența relevantă a Înaltei Curți de Casație și Justiție

În această materie, Înalta Curte de Casație și Justiție s-a mai pronunțat și în următoarele decizii:

- Decizia nr. 13/2015 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 410 din 10 iunie 2015;

- Decizia nr. 3/2015 a Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 380 din 2 iunie 2015.

Jurisprudența Curții Constituționale a României

În jurisprudența Curții Constituționale au fost identificate decizii relevante în problema de drept analizată, mai precis:

- Decizia nr. 265 din 6 mai 2014;
- Decizia nr. 648/2014;
- Decizia nr. 748/2016;
- Decizia nr. 298/2017.

Raportul asupra chestiunii de drept supuse dezlegării

Opinia judecătorului-raportor a fost în sensul admiterii sesizării formulate și stabilirii că, indiferent de felul pedepsei aplicate pentru infracțiunea săvârșită în cursul termenului de încercare, regimul suspendării condiționate a executării pedepsei aplicate în baza art. 81 din Codul penal din 1969, ca efect al aplicării legii penale mai favorabile, printr-o hotărâre pronunțată după 1 februarie 2014, se menține și după intrarea în vigoare a Codului penal actual, inclusiv sub aspectul revocării sau anularii acesteia, fiind cel prevăzut de Codul penal din 1969.

Judecătorul-raportor a apreciat că o instituție aplicată în baza legii care o reglementează într-o manieră mai favorabilă va produce consecințe generate de acea lege atât sub aspectul condițiilor de aplicare, cât și al regimului și efectelor. Doar legiuitorul, printr-o dispoziție expresă, ar putea institui derogări de la această regulă.

Decizia ÎCCJ (Complet DCD/P) nr. 12/2019

Prin **Decizia nr. 12/2019**, ÎCCJ (Complet DCD/P) a *admis* sesizarea formulată de Curtea de Apel București – Secția I penală prin încheierea de ședință din data de 07 ianuarie 2019 pronunțată în dosarul nr. 5780/202/2017 (2031/2018) prin care se solicită dezlegarea următoarei chestiuni de drept: **„dacă regimul suspendării condiționate a executării pedepsei, inclusiv sub aspectul revocării, este cel prevăzut de Codul penal din 1969, indiferent de felul pedepsei aplicate pentru infracțiunea săvârșită în cursul termenului de încercare, și în cazul în care suspendarea condiționată a executării pedepsei a fost dispusă după intrarea în vigoare a Codului penal actual, ca efect al aplicării legii penale mai favorabile”**.

Astfel, Înalta Curte a stabilit că, **indiferent de felul pedepsei aplicate pentru infracțiunea săvârșită în cursul termenului de încercare, regimul suspendării condiționate a executării pedepsei aplicată în baza art. 81 din Codul penal din 1969, ca efect al aplicării legii penale mai favorabile, printr-o hotărâre pronunțată după 01 februarie 2014, se menține și după intrarea în vigoare a Codului penal actual, inclusiv sub aspectul revocării sau anularii acesteia, fiind cel prevăzut de Codul penal din 1969.**

**DECIZIA ÎCCJ (COMPLET DCD/P) NR. 3/2019
(M. OF. NR. 526/27.06.2019): ART. 88⁸ ALIN. (2)
DIN LEGEA NR. 304/2004
PRIVIND ORGANIZAREA JUDICIARĂ**

De Redacția ProLege

Decizia ÎCCJ	Complet ÎCCJ	Act normativ	Articol	Sumar
Decizia ÎCCJ nr. 3/2019 (M. Of. nr. 526 din 27 iunie 2019)	Complet DCD/P	Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară (rep. M. Of. nr. 827 din 13 septembrie 2005; cu modif. ult.)	Art. 88⁸ alin. (2)	Participarea la ședințele de judecată în cauzele de competența PÎCCJ - Secția pentru investigarea infracțiunilor de justiție, în care urmărirea penală s-a efectuat de către PÎCCJ, DNA, se asigură de procurori din cadrul Secției judiciare a PÎCCJ sau de către procurori din cadrul parchetului de pe lângă instanța investită cu judecarea cauzei

În M. Of nr. 526 din 27 iunie 2019, s-a publicat **Decizia ÎCCJ (Complet DCD/P) nr. 3/2019** prin care s-a dezbătut dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală cu privire la:

- „În interpretarea dispozițiilor art. 67 alin. (3) din Legea nr. 304/2004, art. 88⁸ alin. (2) din Legea nr. 207/2018 și a art. 3 alin. (1) lit. C² din O.U.G. nr. 43/2002, participarea la ședințele de judecată în cauzele de competența Parchetului de pe lângă Înalta

Curte de Casație și Justiție – Secția pentru investigarea infracțiunilor de justiție, în care urmărirea penală s-a efectuat de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Direcția Națională Anticorupție, se asigură de procurori din cadrul Secției judiciare a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau de procurori din cadrul Direcției Naționale Anticorupție?”

– „În cazul infracțiunilor prevăzute de art. 7 lit. b) din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, dacă prin intrarea în vigoare a prevederilor art. 88⁸ alin. (2) din Legea nr. 304/2004 încetează competența funcțională de a participa la ședința de judecată conform dispozițiilor art. 67 alin. (3) din Legea nr. 304/2004 pentru procurorul care a efectuat sau a supravegheat urmărirea penală, ori pentru un alt procuror din cadrul Direcției Naționale Anticorupție desemnat de conducătorul parchetului, conform art. 3 alin. (1) lit. C²) din O.U.G. nr. 43/2002 privind Direcția Națională Anticorupție”.

Astfel, Înalta Curte a stabilit că **participarea la ședințele de judecată în cauzele de competența PÎCCJ – Secția pentru investigarea infracțiunilor de justiție, în care urmărirea penală s-a efectuat de către PÎCCJ, DNA, se asigură de procurori din cadrul Secției judiciare a PÎCCJ sau de către procurori din cadrul parchetului de pe lângă instanța investită cu judecarea cauzei**

Obiectul dezlegării chestiunii de drept

Art. 88⁸ alin. (2) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară

„(2) Participarea la ședințele de judecată în cauzele de competența secției se asigură de procurori din cadrul Secției judiciare a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau de către procurori din cadrul parchetului de pe lângă instanța investită cu judecarea cauzei”.

Raportul asupra chestiunii de drept supuse dezlegării

Judecătorul-raportor a apreciat sesizările inadmisibile, întrucât cele două întrebări prealabile reprezintă chestiuni incidentale ce nu au o înrâurire asupra rezolvării raporturilor de drept penal deduse judecății.

Excepția de necompetență și stabilirea organului judiciar competent de a participa la judecata cauzelor ce au ca obiect infracțiunile comise de magistrați vizează o chestiune de constituire a instanței și nu produce niciun efect concret asupra rezolvării acțiunilor penale deduse judecății. Interpretarea diferită a normelor procedurale de către instanțele de judecată, a problemelor de drept de care nu depinde soluționarea pe fond a litigiilor penale poate fi remediată printr-un alt mecanism de unificare a practicii – *recursul în interesul legii*, sub rezerva îndeplinirii și a celorlalte condiții de admisibilitate reglementate de Codul de procedură penală.

Decizia ÎCCJ (Complet DCD/P) nr. 3/2019

Prin Decizia nr. 3/2019, ÎCCJ (Complet DCD/P) a stabilit că, în interpretarea dispozițiilor art. 88⁸ alin. (2) din Legea nr. 304/2004, participarea la ședințele de judecată în cauzele de competența PÎCCJ – Secția pentru investigarea infracțiunilor de justiție, în care urmărirea penală s-a efectuat de către PÎCCJ, DNA, se asigură de procurori din cadrul Secției judiciare a PÎCCJ sau de către procurori din cadrul parchetului de pe lângă instanța investită cu judecarea cauzei.